

A tökéletesség útja

Az emberszerető Isten nemcsak irgalmas, hanem maximalista is, mert az Ó- és Újszövetségben egyaránt ez áll: „Legyetek tökéletesek, mint ahogy mennyei Atyátok tökéletes” (Mt 5,48; 1Móz 17,1). Mit tegyen azonban a tökéletlen ember, hogy tökéletessé váljék? Ez volt annak a gazdag ifjúnak a kérdése is Jézushoz, aki el akarta nyerni az örök életet (Mk 10,17). A Mester válasza Mt 19,21 szerint így hangzott: „Ha tökéletes akarsz lenni, add el vagyonedat, oszd szét a szegényeknek, és kincsed lesz a mennyben; azután jöjj, és kövess engem”.

Lehet, hogy ezért sikerült eddig olyan keveseknek Krisztus követése? Mert nem mertek tökéletesek lenni úgy, amint Jézus mondta? És azért nem mertek, mivel az anyagiaktól sem tudtak megválni? Ma vajon hányan képesek komolyan venni a figyelmeztetést: „Senki sem szolgálhat két úrnak... Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak” (Mt 6,24)? Pogány módon aggodalmaskodunk, hogy mit együnk, mit igyunk és mibe öltözködjünk, pedig menyei Atyánk tudja, hogy mire van szükségünk megélhetésünkhöz. Ez az a pont, ahol a hit gyakorlattá és létté válhat, vagy halott marad. Aki nem meri magát teljesen Istenre bízni, annak ő hogyan legyen Atyja és Gondviselője?

Közgazdászok szerint hazánk anyagi (és tegyük hozzá: erkölcsi) csőd előtt áll, amelynek kiszámíthatatlan társadalmi következményei lesznek. A spekulánsok szűk rétegével szemben állandóan növekszik a szűkölködők, az elégedetlenek tömege. Nem érvényesül a társadalmi szolidaritás, pedig a médiumok egyre pénzügyekről, adókról, költségvetési hiányról stb. szólnak. Minthogy nem lehet a tehetősek belátására és áldozatkészségére számítani, csak azokkal lehet összefogni, akik igénylik, vagy legalábbis hiányolják a szolidaritást ember és ember között. Szubjektíve viszonylagos, hogy ki számít szegénynek, és ki nem, hiszen minden pénzt be lehet osztani, és el is lehet szórni. Így lehet elégedett és boldog egy nincstelen remete, de elégedetlen és boldogtalan egy multimilliárdos. Ha mindenki csak önmagáért felelne, közböcsök is lehetnének egymás testi-lelki jóléte iránt, de Jézus nem erre tanított. Mindannyian testvérei vagyunk egymásnak, ezért Káin és Ábel óta ör-

zői, felelősei is vagyunk a másoknak. Fokozottabban a hozzánk tartozóknak, ismerőseinknek, de lelkiismeretünk érzékenységtől függően egész népünknek, kultúránknak és minden embernek.

A tökéletesek útja tehát a szegények szolidaritása, ami nem korlátozható az anyagiakra, hanem elsősorban lelkiismereti, morális imperatívusz. Anyagi oldala sem hanyagolható azonban el, amint az a tökéletesség jézusi perspektívájából látható. Korunk diadalmas, gyakorlati materializmusát, bajaink fő forrását ezért sürgősen kétségbe kellene vonni, nemcsak szellemi ellenpólusával, hanem azzal a gyakorlati idealizmussal is, amely különösen az ősegyházat jellemezte. „A hívek mind összetartottak, és mindenük közös volt. Birtokaikat eladták, és árát szétosztották kinek-kinek szükségéhez mérten” (ApCse 1 2,44-45).

Milyen más lenne ma is a világ, ha önzetlen, áldozatkész, anyagi vagy szellemi értékkel bírók, kapcsolati tőkével rendelkezők nyitott közössége lenne! Igaz, ma is vannak vallási és humanista segítségnyújtó szervezetek, amelyek megmozdulnak minden bel- és külföldi katasztrófa után. Ez helyes, de nem pótolja a másokkal törődés életformáját. Az emberszeretet isteni parancsa többről szól, mint időnkénti adakozásról.

Van Jézusnak egy apokrifnak maradt mondása, mely megegyezik tanítása egészével: „Boldog, aki azért (is) böjtöl, hogy a szegényt táplálja” (vö. Tm 69b).

A folyamatos törődés nemcsak önzetlenné teszi a föltűnés nélküli áldozathozót, „Ne tudja a bal kezéd, mit tesz a jobb!” (Mt 6,3) – hanem leleményessé is mások gondjainak megérzésére és megoldására. Akinek belső igénye támad fölöslegei megosztására, mert nem látja értelmét az önös tartalékolásnak, az túllép az emberszeretet fölösleges kérdésein: ki az én felebarátom, mennyire kell szeretnem, hányszor kell megbocsátanom stb. Még az sem számít, hogy van-e megosztható vagyonom, ha figyelmet, időt, segítséget tudok nyújtani valakinek. Nem lehetek olyan nincstelen, hogy ne adhatnék valamilyen értéket másoknak.

Az özvegyasszony két fillére is többet ért mindenkinek a templomi adományánál, mert a tehetősek csak a fő-

lőslegükből áldoztak (Mk 12,43-44). Bár a romlandó anyagiaknál értéke- sebbek a szeretet leleményei, az utóbbiak nevében senki sem mentheti föl magát az anyagi áldozatoktól.

Sokaknak okoz problémát, hogy a szegénységgel együtt nő a szélhámosok száma is. Mindenféle nemes célra keresnek támogatást nemtelen szándékkal, így a potenciális adakozók egyre bizalmatlanabbak lesznek. Ha nem tudnak biztos ismereteket szerezni a szervezetről és ügynökről (és ki veszi erre a fáradságot?), nem látnak garanciát arra, hogy adományuk eljusson a bajba jutottakhoz. Aki saját szakállára kiállna Budán, a Moszkva-téren a munkanélküliek és más szegények, drogosok elé, hogy pénzt osszon, hamarosan verekedésig fajuló tumultust okozna, s annak végzetével a rendőrök az adakozót vinnék el.

Nem könnyű tehát tökéletesnek lenni, és a rászorulókat megfelelő módon, lelkileg is építően segíteni. Vajon ki lehet-e szűrni a visszaéléseket, a megalázó bürokratikus procedúrákat (pl. a munkanélküli segélynél), valamint az egyéni képességeket eltorzító egyoldalú támogatást? Aki ugyanis megszokja az ingyeneledést és beletörődik kilátástalanságába, annak a segély már nem segítség. A megoldáson töprengve egyre növekedni látszik a szakadék a természetes segítőkészség és az ember mind természetellenesebb nyomorúsága között. Hol lehet a legjobb eséllyel elkezdeni a lerontott nemzeti összefogás újraépítését?

Nyilván ott, ahol a legnagyobb az egzisztenciális egymásrautaltság. Elöregedő társadalmunknak nincs sok gondja a fiatalokra, akiket alig neveltek, hiszen a munkaképes középnemzedék a maga anyagi biztonságára törekszik. A legértékesebb, iskolázott fiatalok előtt többnyire csak személyes kapcsolatok alapján nyílnak elhelyezkedési lehetőségek. Az állandó leépítések és a kenyérharc miatt sokan külföldre kényszerülnek, vagy végzettségüknek és érdeklődésüknek meg nem felelő munkát kell vállalniuk. A piaci versenyben csak önmagukat árulhatják, ezért emberséges alternatívát találni ma a legfontosabb feladat.

Az egyik megoldás az idősebbek szervezett ellátása lehet, akik közül főleg a magukra maradtak igényelnek

segítségét. Bár egyre nagyobb számban épülnek öregotthonok, egyre kevesebb a képzett, lelkiismeretes ápoló, mert ebben az üzleti vállalkozásban is ellenérdekelték az intézményfönntartók és a bentlakók. Szinte csak minimális tisztességre volna szükség, hogy akár tőke nélkül, otthoni ellátásból kiindulva jobb lehetőségeket teremtsünk a halálra készülőknek, még inkább a halál gondolatától is menekülőknél. Előbb-utóbb megtérülne az értük való fáradság, hiszen semmit sem visznek magukkal a sírba. Ezekből a hagyatékokból pedig fokozatosan új, testileg-lelkileg kielégítő közösségi házakat lehetne kialakítani vagy építeni megfelelő, fiatal munkatársakkal.

Egy dolgot mégis magukkal vihetnek az öregek: tapasztalataikat, történelemmé vált emlékeiket, tudásukat és erkölcsi tartásukat (ha volt). Ezek a szellemi értékek elvesznek, ha nem

írják le vagy nem mondják el a következő nemzedéknek. Néha parázként égeti őket egy-egy fontos fölismerés, amelyet szívesen rábíznának valaki másra. Hogy ne szakadjon meg az élő hagyomány, olyan magániskolákat kellene létrehozni minimális szervezettséggel, amelyek a múlt legfőbb értékeit tudják átadni, vagy netán az örökkévalóságról szólnak. Ebben természetesen az idősek mellett fiatalabb kultúr- és vallástörténészek, valamint a humán tudományok egyéb képviselői kaphatnának szerepet, a fiatal hallgatók pedig ösztöndíjat, sőt idővel bentlakást. A költségek az idősek ellátásából származó nyereség alapján lennének fedezhetőek.

Nehezebb kérdés az elszegényedő, anyagilag manipulált középnemzedék szellemi fölemelése, bár az egymásrautaltság egyéb formáit náluk is föl lehet és kell fedezni. Bizonyára rengeteg kitartó munkába kerülne, hogy a leg-

szerényebb anyagi áldozatokból egy jól működő, egészségesebb társadalmat tudjunk kinevelni. De van-e más megoldás? Vélhetően a középnemzedékből is lennének olyanok, akik jövedelmük egy részét rendszeresen följánlanák egy korrekt, szolidaritást erősítő szervezetnek, hiszen hatása őket is előbb-utóbb érinti, ha munkáját valamilyen mértékben ismernék, vagy abban részt vennének. Döntések és felelősségek megosztásával csak bővülne, és akár mozgalommá nőhetne az önzetlen, segítőkész emberek összefogása. Míg a szegény embert az ág is húzza, könnyen vállalkozik szolgálatra az, aki a tökéletesség útját keresi. Ha nincs veszteni való időnk, fogjunk hozzá még ma! Keressük egymást ötleteinkkel és tanácsainkkal. (Elérhetőségem: E-mail: pgmozes@vipmail.hu; telefon: 06-1/201-77-46 vagy 06-46/360-997)

P. Gábor Mózes

Talentumok

„Akinek van, annak adatik; akinek nincs, attól még azt is elveszik, ami je lenni látszik.”

(Lk 8, 18)

Számomra kedves és elgondolkodtató ez a szentírási rész, mely a Lukács és a Máté evangéliumban kétszer is elhangzik Jézus szájából.

Először a **magvető példabeszéd** után (Mt 13,12; Lk 8,18), amikor Jézus elmagyarázza a példabeszéd értelmét a példabeszéd iránt érzéketlen fülű és értetlen tanítványoknak. Itt mondja Jézus azt is, hogy „nektek adatott meg, hogy a mennyek királyságának titkait megismerjétek...” (Lk 8,10; Mt 13,11) Vagyis a megismeréssel, a megértéssel, a **tudással** kapcsolatban mondja Jézus ezt a szokatlanul hangzó mondatot.

Később (Lk 19,26; Mt 25,29), a balga és okos szüzek példabeszéde után Jézus a **talentumokról mond példabeszédet**, és itt a talentumokkal kapcsolatban hangzik el újra a fenti mondat. Azt gondolom, hogy ez a rész már nem a tudásról, hanem a tudásból fakadó **magatartásról** szól.

Nézzük kicsit részletesebben ezt a részt Mt 25,14–30 alapján.

„Úgy lesz, mint azzal az emberrel, aki idegenbe készült. Összehívta rabszolgáit és rájuk bízta vagyonát.”

Az *ember*, aki idegenbe utazott – Jézus.

A *rabszolgái* – tanítványai.

A *vagyon*, amit elutazása előtt rabszolgáira bízott – Jézus tanítása, tudása.

„Mindent, amit hallottam Atyámtól, tudtul adtam nektek.” A vagyon tehát, amit Jézus a tanítványaira – és ránk is – hagyott, nem más, mint Isten gondolkodás és magatartásmódja.

Jézus mindenkinek **teljes** vagyonát, teljes önmagát kínálja. Ebből mindenki lehetősége és szándéka szerint ré-

szesül. Attól függően, hogy ki mennyit és milyen szándékkal foglalkozik Jézussal, annyit és olyan mértékben és mélységben lát meg Isten gondolkodásából, akaratából. Így a saját látásmódja szerint mindenki láthatja úgy, hogy mindent – sokat – keveset vagy éppen semmit nem kapott.

„Egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak egyet, mindenkinek képességéhez mérten.”

Mi a *talentum*? Azt gondolom, hogy a talentum nem képességet jelent, hanem a képességekhez mért lehetőséget. A talentum **lehetőség** olyan magatartásra, amelyet az Istentől jövő tudás és az Isten iránti szeretet sugall. Lehetőség a vagyon használatára, vagyis a szeretet cselekedeteire.

Mit jelent a talentum *kamatoztatása*? A lehetőségeknek olyan felhasználását, amiből még több lehetőség származik a szeretetre.

A lehetőségekkel kapcsolatban háromféle magatartásom lehet:

- nem veszem észre
- élek vele, élvezem, de nem gyarapítom (visszaélek vele)
- élek vele, és gyarapítom.

A Bokorban azt tanultuk, hogy a szeretet olyan vállalkozás, mely akkor növekszik, ha továbbadják. Mégpedig nem abban, aki kapja, hanem abban, aki adja. Aki szeret, az önmagát gazdagítja. Aki kamatoztatja a talentumait, azt is megtarthatja, amit a kapott talentumok segítségével szerzett. Így a meggazdagodás lehetősége előtte áll. Így működik ez a pénzvilágban is, akinek van tőkéje, van sok pénze – az könnyen gyarapíthatja, és egyre több lesz neki. De „aki szegény, az a legszegényebb...”

Az 5 talentumos még ötöt kamatoztat. A 2 talentumos még kettőt kamatoztat. Mindkettő képessége szerint vette észre a lehetőségeket a szeretetre.

Mit jelent a talentum *földbe ásása*? A szeretetben való növekedés lehetőségeinek a kihasználatlanul hagyását jelenti.

„Sok idő múltán megjött azoknak a rabszolgáknak az ura és elszámoltatta őket.”

Mit jelent a *sok idő múlva*? Azt, hogy elegendő időt kapunk arra, hogy növekedjünk a szeretetben. De nem tudhatjuk, hogy mikor jön el a számadás ideje!

Mit jelent a *számadás*? A számadás nem más, mint szembesülés azzal, amit tettem, annak fényében, amit tettem volna. Mindenkinél szembesülnie kell hűséget vagy hűtlenséget hordozó magatartásával. A klinikai halál élményét átéltek szerint ez élethalakító hatással volt rájuk...

„Jól van, te derék, hűséges szolgál. Mivel a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: Menj be urad örömébe!”

Ki a jó és *hűséges szolgál*? Aki Isten gondolkodás és magatartásmódjához hű – vagyis minden külső és belső kényszer ellenére kitart a meglátott és megértett jó mellett. Nem a különleges képesség a fő érték, hanem a jó szándék, és a hűség ahhoz, amit kaptam. Aki hűsége által él a kapott lehetőségekkel, annak élete újabb növekedési lehetőségekkel bővül. Akinek van, annak adatik... A hűséges élet jutalma pedig: „Menj be urad örömébe” – vagyis menj be urad életébe. Mindenki olyannak fogja megélni, megtapasztalni az Istennel való találkozását, amelyen az Isten-képe. Így van ez a klinikai halálból visszatértek tanúsága szerint is.

„E haszontalan szolgát pedig vessétek ki a külső sötétségre! Ott sírás és fogcsikorgatás lesz.”

Ki a *haszontalan szolgál*? Aki 1 talentumot kapott, és azt a földbe ásta. Aki a kapott lehetőségeit nem kamatoztatta. Ő is olyannak tapasztalja meg az Istennel való találkozást, amelyen az ő Isten-képe. Eszerint az Isten nem ad, hanem elvesz. Magyarán az áthárítja a felelősséget Istenre. Őnző élete haszontalan. Isten közösségében csak az érzi jól magát, aki szeret. Aki erre képtelen, az a külső sötétsgébe kerül.

Mi a *sötétség*?

A belső sötétség: az irgalmasság hiánya a lélek szándékvilágában.

A külső sötétség: az irgalmasság hiánya a lélek körülményeiben.

A külső és belső sötétség: a belső szeretetlenség külső megtapasztalása.

„Akinek *van*, annak adatik...” A *van* az Isten világára utal, a szeretetrendre, ahol az Isten megosztja vagyonát és örömét. Csak a szeretet az, ami *van* – a többi látszat. Csak a szeretetnek van létjogosultsága – a rajta kívüli értékek bábeli tornyok, melyeknek sorsa a pusztulás.

„Akinek *nincs*, attól még azt is elveszik, ami je lenni látszik.”

Aki a mulandóság világának dolgaira építi a boldogságát, légvárat épít. Amitől a boldogságát várja, annak nincs boldogító ereje – elveszik tőle, ami je lenni látszik.

Van bennem egy nagyon szemléletes kép, amely segített nekem megérteni és oly kedvessé tenni számomra a fenti mondatot. „Akinek *van*...” Ez a kép a fizikához, a gravitáció törvényéhez kapcsolódik.

A bölcsesség, az Istennel való kapcsolat és a szeretet-cselekedetek – valamiféle szellemi értéket, szellemi energiát jelentenek. Fizikából megtanultam, hogy a tömeg és az energia egyenértékű: $E = mc^2$ – Einstein híres egyenlete. Megtanultam a tömegvonzás törvényét is, azt, hogy bármilyen két tömeg között vonzóerő lép fel. A tömegek vonzzák egymást. Két egygrammos tömeg is vonzza egymást nagyon kicsi erővel, és két darab égitest is vonzza egymást jelentős erővel. Minél nagyobbak a tömegek, és minél kisebb köztük a távolság, annál nagyobb a vonzóerő. Arra következtetek, hogy a szellemi életben, a szellemi „tömegek” – energiák között is működik a szellemi gravitáció, a szellemi vonzás törvénye.

Isten – a végtelen nagy Jó (a végtelen nagy szellemi energia) csak akkor tud vonzani engem, ha van bennem valami Belőle. És annál jobban vonz, minél több van bennem Belőle. De vonzása által még közelebb kerülök Hozzá, ami a távolság csökkenésével a vonzóerőt tovább növeli.

„Akinek van (szellemi értéke), annak adatik...” mert a vonzóerő segít egyre közelebb jutni Hozzá, aminek következtében még több lesz bennem belőle – csökken a távolság, még nagyobb lesz a vonzóerő ... a fejlődés távlati öngerjesztő folyamatként felgyorsulva szédületes távlatokat mutatva a tökéletességig tartanak egyre gyorsuló fejlődéssel.

A duális világban benne élve vonz a rossz is. De csak akkor van hatalma rajtam, és csak akkora, amekkora az bennem. Jézus bátran állíthatta, hogy nincs hatalma rajta („Már nem beszélek soká nektek, mert közeleg a világ fejedelme. Rajtam ugyan nincs hatalma...”: Jn.14,30)

„Akinek nincs (valódi szellemi értéke), elveszíti azt, ami je lenni látszik.” Látszatértékekből nem születhet valódi vonzás. Isten képtelen vonzani, ha a mélyben a vonzás ellentétes irányú. Hosszú távon látszatot fenntartani nem lehet. Ha időben megrázom magam, és visszafordulok, beindul az angyali kör, ha nem, tovább visz az ördögi kör. De mire ez kiderül, már lehet, hogy késő lesz, mert elvesztem azt a szellemi értéket is, amit addig megszereltem. És ez nem külső szerencsétlenség miatt történik, ahogy azt sokszor hinni szeretnénk, nem a külső körülmények szerencsétlen alakulása a hibás – *törvényszerűség* az, ami történik, mert az ember elveszíti azt, ami je igazából nincs, ami je csak lenni látszik. Mert csak a szeretet az, ami *van*, és ha *van*, akkor egyre több lesz – mert Istent nem lehet felülmúlni nagylelkűségben.

Önvizsgálatra, majd egykor számadásra készülve tegyük fel magunknak a következő kérdéseket:

Mim van? Hogyan látom: mennyit kaptam? És amim van, az *gyarapodik-e*?

Hogyan állok a bölcsességgel? Mennyi talentumot kaptam ezen a területen, és most hogyan állok velük? Hogyan töreksem lehetőségeim jobb kihasználására?

Hogyan állok Istennel való kapcsolatommal? Gyarapodik-e az imaéletem? Felismerem-e az adódó lehetőségeket, vagy a földbe ásom?

Hogyan állok az irgalmasság, a szeretet cselekedeteivel? Gyarapodnak-e életemben a jószívűség, a segítőkészség és a békességre törekvés lehetőségei, vagy vannak kihasználatlanul hagyott (elásott) lehetőségeim?

Még van szépítési lehetőségünk, de ne feledjük: a sok idő is letelik egyszer...

Miklovicz Lászlóné Panni